

Verstrekking ambtelijke concepten van documenten aan het parlement

Notitie t.b.v. SGO 21.12.2022

Zowel uit eigen beweging (actief) als op verzoek van de Kamer (passief) worden concepten van documenten in beginsel niet verstrekt. Recent is dit nog in een brief aan de Eerste Kamer gemeld. Deze brief ging in de eerste plaats over concepten van beslisnota's, maar de beantwoording is bewust breder geformuleerd.

*"Voor concepten van beslisnota's geldt dat zij – evenals concepten van andere stukken – in beginsel niet worden verstrekt. In de fase waarin een ambtelijk advies nog vorm moet krijgen, moet er ambtelijk ruimte zijn om in vertrouwelijkheid concepten en gedachten met elkaar uit te wisselen. Het is daarbij niet in het belang van een ordentelijk verloop van het parlementaire proces dat er een publiek debat plaatsvindt over onvoldragen documenten, zeker wanneer deze de bewindspersoon niet hebben bereikt."*¹

Hoewel de informatieverstrekking aan het parlement buiten het bereik van de Wet open overheid valt, wordt met bovenstaande redenering inhoudelijk aangesloten bij de conceptenlijn zoals die is verwerkt in de rijksbrede Woo-instructie.² Het ligt in de rede de daarin opgenomen uitzondering ook in relatie tot het parlement te hanteren. Dat betekent dat in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld als door het niet verstrekken van een concept een onjuist of onvolledig beeld ontstaat over het besluitvormingsproces, een concept wel kan worden verstrekt.

Het is van belang deze lijn in de ambtelijke advisering aan de bewindspersonen rijksbreed consequent te volgen. Dit ter bescherming van het goede functioneren van de ambtelijke organisatie, maar ook omdat iedere uitzondering het in toekomstige gevallen lastiger kan maken om het verstrekken van een concept nog te weigeren. Als alternatief kan het een optie zijn om te bezien of in het betreffende concept voor de Kamer relevante informatie staat die onverhoopt nog niet via het definitieve Kamerstuk of de bijbehorende beslisnota aan Kamer bij de Kamer bekend is en die separaat kan worden verstrekt, zonder het conceptstuk in zijn geheel te overleggen.

De lijn om verstrekking van concepten van documenten te weigeren is niet in strijd met de toezegging³ van het kabinet om gerichte verzoeken van Kamerleden om specifieke documenten te honoreren. Deze toezegging wordt immers begrensd door de bescherming van het belang van de staat als bedoeld in art. 68 van de Grondwet. Inlichtingen waarvan het verstrekken in strijd zou zijn met het belang van de staat worden niet verstrekt. Het verstrekken van concepten kan met bovenstaande redenering in strijd worden geacht met het belang van de staat.

Het niet verstrekken van concepten valt niet onder de lijst met subgronden onder het belang van de staat die is opgenomen in hoofdstuk 2 van de Beleidslijn actieve openbaarmaking nota's 2022. Dit is echter geen uitputtende lijst, zo blijkt ook uit de beleidslijn. De beleidslijn beschrijft wel dat concepten van Kamerstukken niet actief worden verstrekt indien zij als bijlage bij een openbaar te maken nota zijn gevoegd.⁴ In die zin vindt de kabinetslijn om concepten niet te verstrekken ook steun in de beleidslijn.

Zoals bij iedere weigering om inlichtingen te verstrekken, dient dit in eerste instantie te geschieden zonder een expliciet beroep op het belang van de staat. Vaak zal dit worden geaccepteerd of zal in overleg met de Kamer tot een andere wijze kunnen worden gekomen om in de informatiebehoefte te voorzien. Slechts indien dit niet het geval is en vanuit de Kamer wordt volhard in het verzoek om een concept te verstrekken, ligt – na bespreking van het voornemen hiertoe in de ministerraad – een formeel beroep op het belang van de staat open.

¹ Kamerstukken I 2022/23, 28362, D, p. 9.

² Rijksbrede instructie voor het behandelen van Woo-verzoeken, p. 31.

³ Kamerstukken II 2020/21, 35570, nr. 47, p. 11.

⁴ Beleidslijn actieve openbaarmaking nota's 2022, p. 8.